

Валерія В. Костинець

ІНКЛЮЗИВНИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ПЕРІОДУ

Стаття присвячена аналізу розуміння викликів та можливостей розвитку інклюзивного туризму в умовах воєнного та післявоєнного періоду.

Інклюзивний туризм як складова соціально відповідального розвитку туризму набуває особливого значення в контексті сучасних викликів, з якими стикається Україна в умовах повномасштабної війни та на шляху післявоєнної відбудови. Внаслідок бойових дій та пов'язаних із ними травм, кількість осіб із інвалідністю, тимчасовими або постійними обмеженнями функціональних можливостей, суттєво зросла, включаючи військових, ветеранів, внутрішньо переміщених осіб і цивільне населення. У цьому контексті інклюзивний туризм розглядається не лише як туристична діяльність, доступна для всіх, незалежно від фізичних, сенсорних чи когнітивних особливостей, а й як дієвий інструмент реабілітації, соціалізації та економічної інтеграції постраждалих груп населення.

Аналіз міжнародного досвіду розвитку інклюзивного туризму, зокрема у країнах, що пережили збройні конфлікти, свідчить про його потенціал як елемента стійкого розвитку територій, активізації місцевих громад і формування безбар'єрного середовища. Водночас в Україні дана сфера лише починає формуватися як окремий напрям політики та практики. Існує низка системних бар'єрів: недостатня адаптованість інфраструктури, фрагментарне нормативне регулювання, відсутність чітких економічних механізмів підтримки та брак міжсекторальної взаємодії між державою, бізнесом і громадськими організаціями.

Автором проведено загальний аналіз основних проблем впровадження туристичного продукту за напрямком інклюзивний туризм на ринку туристичних послуг. Здійснено огляд перспектив розвитку інклюзивного туризму в контексті формування нового цільового сегменту, інтеграції туризму в систему реабілітації, розвитку соціального підприємництва. Встановлено, що попри визнаний потенціал інклюзивного туризму як інструменту реабілітації та соціально-економічного розвитку, його впровадження в Україні нашо вхується на низку глибоких викликів, зумовлених як структурними обмеженнями самої туристичної сфери, так і наслідками повномасштабної війни.

Ключові слова: інклюзивний туризм, розвиток туризму, туризм, безбар'єрний туризм, туристичний продукт.